

BEZPIECZEŃSTWO REGIONALNE

**WĘZŁOWE
PROBLEMY I PROCESY**

**REDAKCJA
Piotr Bajor**

BEZPIECZEŃSTWO REGIONALNE

SOCIETAS

seria pod redakcją
BOGDANA SZLACHTY

132

BEZPIECZEŃSTWO REGIONALNE

WĘZŁOWE PROBLEMY I PROCESY

REDAKCJA

Piotr Bajor

© Copyright by individual authors, 2020

 Piotr Bajor, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

 piotr.bajor@uj.edu.pl

Recenzent

dr hab. Renata Duda, UWCr

Redakcja tekstów w języku polskim

Hanna Antos

Redakcja tekstów w języku angielskim

Dariusz Rossowski

Projekt okładki

Marta Jaszcuk

Publikacja dofinansowana przez Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych
Uniwersytetu Jagiellońskiego

ISBN 978-83-8138-388-2 (druk)

ISBN 978-83-8138-389-9 (on-line, pdf)

<https://doi.org/10.12797/9788381383899>

WYDAWNICTWO KSIĘGARNIA AKADEMICKA

ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków

tel./faks: 12 431 27 43, 12 421 13 87

e-mail: publishing@akademicka.pl

Księgarnia internetowa:

<https://akademicka.com.pl>

Spis treści

Wstęp	7
ANDRZEJ JACUCH	
European Union response to hybrid threats	11
ROBERT SIUDAK	
Od jednolitego rynku do cyberobrony. Ewolucja polityk cyberbezpieczeństwa UE w latach 1993-2016	27
TADEUSZ ZIELIŃSKI	
Współpraca NATO-UE w dziedzinie bezpieczeństwa	45
ANDRZEJ WOJTASZAK	
Rozwój Wielonarodowego Korpusu Północno-Wschodniego (MNC NE) i jego rola w kształtowaniu bezpieczeństwa flanki wschodniej NATO	59
EUGENIUSZ CIEŚLAK	
Wojskowy wymiar reagowania kryzysowego NATO. Doświadczenia i perspektywy.....	79
DARIUSZ KOZERAWSKI	
Polskie kontyngenty wojskowe na wschodniej flance NATO a wzmocnienie systemu bezpieczeństwa w wymiarze lokalnym i regionalnym	93
AGATA MAZURKIEWICZ	
Współpraca cywilno-wojskowa NATO w regionalnym systemie bezpieczeństwa: CIMIC w reagowaniu kryzysowym i obronie kolektywnej.....	109
MAGDALENA MOLENDOWSKA	
Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w walce z terroryzmem międzynarodowym.....	121
KAZIMIERZ KRAJ	
Centrum Antyterrorystyczne WNP i Regionalna Struktura Antyterrorystyczna SOW jako elementy systemu zwalczania terroryzmu	141
NATALIA ADAMCZYK	
An assessment of defence policy of EU member states in 2014-2018; the cases of France, Great Britain, and Poland.....	153
TOMASZ ŁACHACZ	
Security on the Polish-German border. Selected issues	183

MAŁGORZATA ŁAKOTA-MICKER	
Uwarunkowania bezpieczeństwa Czarnogóry	201
MAŁGORZATA MAZUR-CZAJKA	
Bezpieczeństwo ekonomiczne wybranych państw w świetle zmian zapowiedzianych przez Prezydenta Stanów Zjednoczonych Donalda Trumpa w międzynarodowych umowach gospodarczych	219
ANDRZEJ JARYNOWSKI, ANDRZEJ BUDA, ŁUKASZ KRZOWSKI, DANIEL PŁATEK, JERZY BERTRANDT, VITALY BELIK	
ASF jako zagrożenie biologiczne w Polsce i na świecie	239
ALICJA MALEWSKA	
„Złote wizy” jako zagrożenie bezpieczeństwa w Unii Europejskiej.....	255
O Autorach	269
Indeks osobowy	273

Wstęp

Oddawana w ręce Czytelników książka została poświęcona problematyce bezpieczeństwa międzynarodowego w ujęciu regionalnym, analizowanego z perspektywy najważniejszych uwarunkowań i procesów wpływających na jego współczesny kształt. Publikacja stanowi zbiór artykułów naukowych, przygotowanych przez uznanych specjalistów prowadzących badania związane z bezpieczeństwem oraz współczesnymi stosunkami międzynarodowymi.

W pierwszym artykule autorstwa Andrzeja Jacucha omówiono problematykę postępowania Unii Europejskiej wobec jednego z kluczowych aspektów współczesnego bezpieczeństwa międzynarodowego, jakim jest problem zagrożeń hybrydowych. W artykule poruszono najważniejsze aspekty problematyki zagrożeń hybrydowych, a także ich wpływ na bezpieczeństwo Unii Europejskiej. Przedstawiona analiza dotyczy uwarunkowań i reakcji Unii Europejskiej na zagrożenia hybrydowe, wskazuje na czynniki wzmacniające unijne bezpieczeństwo oraz zawiera propozycje działań skierowanych na zwalczanie tego typu zagrożeń.

W kolejnym artykule, przygotowanym przez Roberta Siudaka, przedstawiono ewolucję polityk Unii Europejskiej w zakresie cyberbezpieczeństwa w latach 1993–2016. W artykule została podkreślona rola UE, która obecnie należy do grona najbardziej aktywnych podmiotów w globalnej debacie dotyczącej kwestii związanych z regulacjami problematyki cyberbezpieczeństwa. W opracowaniu przedstawiono ewolucję polityki Unii Europejskiej i najważniejsze regulacje dotyczące cyberbezpieczeństwa na przestrzeni minionych dekad, a także działania i plany legislacyjne zapowiedziane do przyjęcia w najbliższym czasie.

W następnym artykule, przygotowanym przez Tadeusza Zielińskiego, została poruszona problematyka współpracy w zakresie bezpieczeństwa między Unią Europejską a NATO. Wskazano, że niezależnie od strategicznego partnerstwa między tymi strukturami przez lata nie współpracowały one ściśle w sferze bezpieczeństwa. Autor podkreślił również zasadniczą zmianę tych uwarunkowań w ostatnim okresie,

co doprowadziło do pogłębienia współpracy między NATO a UE i powinno wpłynąć na zwiększenie poziomu ich bezpieczeństwa.

Artykuł Andrzeja Wojtaszaka został natomiast poświęcony problematyce funkcjonowania Wielonarodowego Korpusu Północno-Wschodniego w Szczecinie oraz jego roli w kształtowaniu bezpieczeństwa NATO na wschodniej flance. Autor omówił uwarunkowania związane ze wzmacnianiem wymiaru wschodniego NATO oraz decyzje, które podjęto po szczycie Newport w 2014 roku, będące bezpośrednimi konsekwencjami aneksji Krymu oraz wojny we wschodnich obwodach Ukrainy. Przedstawiona analiza dotyczy również implementacji podjętych decyzji, a także ich wpływu na wzmocnienie bezpieczeństwa państw wschodniej flanki NATO.

Następny artykuł, którego autorem jest Eugeniusz Cieślak, dotyczy problematyki wojskowego wymiaru reagowania kryzysowego Sojuszu Północnoatlantyckiego. W tekście omówiono najważniejsze aspekty dotyczące doświadczeń i wojskowego zaangażowania NATO w ramach reagowania kryzysowego spoza artykułu piątego. Analizę przeprowadzono w odniesieniu do trzech cezur czasowych, skorelowanych z kolejnymi koncepcjami strategicznymi Sojuszu. Na podstawie dotychczasowych doświadczeń oraz deklaracji politycznych Autor przedstawił również własne prognozy na najbliższą dekadę w zakresie zaangażowania militarnego NATO w ramach reagowania kryzysowego.

Z kolei w artykule Dariusza Kozerawskiego została przedstawiona problematyka polskich kontyngentów wojskowych na wschodniej flance Sojuszu Północnoatlantyckiego, analizowanych przez pryzmat wzmocnienia systemu bezpieczeństwa w wymiarze regionalnym i lokalnym. W tekście uwzględniono kwestie dotyczące skali ilościowej, zakresu merytorycznego i zadaniowego polskich kontyngentów wojskowych, a także wskazano zagrożenia strategiczne związane z udziałem polskich jednostek w operacjach NATO. Należy podkreślić, że Autor przedstawił w artykule wyniki swoich badań terenowych, prowadzonych podczas misji w Bośni i Hercegowinie, Kosowie, Iraku oraz Afganistanie.

Zagadnienie współpracy cywilno-wojskowej Sojuszu Północnoatlantyckiego podczas reagowania kryzysowego i kolektywnej obrony omówiła natomiast Agata Mazurkiewicz. Autorka naświetliła uwarunkowania i dotychczasowe doświadczenia realizacji CIMIC, omówiła również ewolucję tego typu działań w zakresie współpracy cywilno-wojskowej, a także wskazała na możliwości wykorzystania CIMIC w ramach obrony kolektywnej Sojuszu Północnoatlantyckiego.

W następnym artykule Magdalena Molendowska przedstawiła problematykę roli i znaczenia Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w walce z terroryzmem. Autorka omówiła najważniejsze aspekty dotyczące uwarunkowań

historycznych, ewolucji organizacji oraz współczesnej roli i wyzwań stojących przed OBWE w walce z tym kluczowym dla bezpieczeństwa międzynarodowego zagrożeniem.

Kwestia walki z terroryzmem jest również przedstawiona w kolejnym artykule, autorstwa Kazimierza Kraja. Analizie została poddana działalność Centrum Antyterrorystycznego Wspólnoty Niepodległych Państw oraz Regionalnej Struktury Antyterrorystycznej Szanghajskiej Organizacji Współpracy. Autor przedstawił najważniejsze uwarunkowania działalności obu struktur, przesłanki współpracy, regulacje prawne, a także praktyczne aspekty związane z realizacją konkretnych działań służących zwalczaniu terroryzmu.

W następnym artykule, przygotowanym przez Natalię Adamczyk, na przykładzie Francji, Wielkiej Brytanii oraz Polski omówiono problematykę polityki obronnej wybranych państw Unii Europejskiej w latach 2014–2018. Autorka przedstawiła najważniejsze skutki w tym zakresie związane z aneksją Krymu w 2014 roku oraz wojną we wschodnich obwodach Ukrainy, a także działania poszczególnych krajów dotyczące polityki obronnej. Pod tym względem zostały naświetlone również kluczowe czynniki wpływające na założenia i realizację polityki bezpieczeństwa tych państw po 2014 roku.

Kolejny artykuł, autorstwa Tomasza Łachacza, dotyczy wybranych aspektów bezpieczeństwa na pograniczu polsko-niemieckim. W związku z tym omówiono wyniki badań dotyczące poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Świnoujścia i Ahlbeck oraz Słubic i Frankfurtu nad Odrą, a także określono społeczną percepcję najważniejszych zagrożeń. W opracowaniu przedstawiono też najważniejsze aspekty współpracy polskich i niemieckich służb odpowiedzialnych za porządek publiczny i bezpieczeństwo.

Z kolei w artykule Małgorzaty Łakoty-Micker zostały przedstawione najważniejsze uwarunkowania bezpieczeństwa Czarnogóry. Omówiono czynniki dotyczące kwestii historycznych, proces transformacji społeczno-politycznej, a także problemy i wewnętrzne napięcia na tym tle, które potencjalnie mogą się przełożyć na zagrożenie bezpieczeństwa tego państwa.

Problematykę bezpieczeństwa ekonomicznego wybranych państw w świetle zmian w międzynarodowych umowach gospodarczych omówiła Małgorzata Mazur-Czajka. W swoim artykule przedstawiła najważniejsze umowy gospodarcze zawarte między Stanami Zjednoczonymi a Federacją Rosyjską, Chińską Republiką Ludową oraz Unią Europejską i ich skutki z punktu widzenia bezpieczeństwa ekonomicznego.

W kolejnym artykule, przygotowanym przez zespół badawczy w składzie: Andrzej Jarynowski, Andrzej Buda, Łukasz Krzowski, Daniel Płatek, Jerzy Bertrandt i Vitaly Belik, przedstawiono problematykę ASF, analizowaną przez pryzmat zagrożenia biologicznego w Polsce i na świecie. Omówiono najważniejsze kwestie związane z charakterystyką ASF jako zakaźnej choroby wirusowej oraz wywoływanego przez

nią zagrożenia biologicznego. W opracowaniu zostały wskazane również skutki występowania ASF dla gospodarki poszczególnych państw, w tym Polski.

W ostatnim artykule tomu Alicja Malewska przedstawiła problematykę działających w niektórych państwach UE procedur, związanych z otrzymaniem prawa pobytu lub obywatelstwa w zamian za inwestycje (tzw. złote wizy). To zagadnienie zostało omówione z perspektywy zagrożeń dla Unii Europejskiej, z uwzględnieniem aspektu bezpieczeństwa wewnętrznego i gospodarczego.

Bezpieczeństwo regionalne ma niezwykle istotne znaczenie dla stabilności i rozwoju sytuacji geopolitycznej na danym obszarze. Zawarte w niniejszej publikacji artykuły omawiają kilka kluczowych procesów i prezentują najnowsze wyniki badań Autorów zajmujących się tą problematyką, w związku z czym wyrażamy nadzieję na zainteresowanie ich lekturą oraz życzliwe przyjęcie ze strony P.T. Czytelników.

Oddawana w ręce Czytelników książka została poświęcona problematyce bezpieczeństwa międzynarodowego w ujęciu regionalnym, analizowanego z perspektywy najważniejszych uwarunkowań i procesów wpływających na jego współczesny kształt. Publikacja stanowi zbiór artykułów naukowych przygotowanych przez uznanych specjalistów prowadzących badania w zakresie zagadnień bezpieczeństwa oraz współczesnych stosunków międzynarodowych. Opracowania zawarte w tomie prezentują najnowsze wyniki badań kilku kluczowych procesów wpływających na stabilność, poziom bezpieczeństwa regionalnego i sytuację geopolityczną na wybranych obszarach.

<https://akademicka.pl>

